

รายงานการประชุมวุฒิสภา

ครั้งที่ ๔/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ)

วันศุกร์ที่ ๑๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓

ณ ที่รัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๙.๓๐ นาฬิกา

จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๑๗๙ คน

ประธานวุฒิสภา : บัดนี้มีสมาชิกมาประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเวียนเปิดประชุมครับ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม ยังไม่มีครับ

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม

ระเบียบวาระที่ ๓ กระทั่งถาม

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องที่คณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้ว กับ

ระเบียบวาระที่ ๕ เรื่องที่ค้างพิจารณา ยังไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๖ เรื่องที่เสนอใหม่ คือพิจารณาญัตติขอให้สภามอบหมายให้

คณะกรรมการสามัญประจำสภามีอำนาจดำเนินการภายในขอบเขตอำนาจของตนซึ่ง คุณสุขุม ติระวัฒน์ กับคณะซึ่งเป็นประธานและเลขานุการคณะกรรมการสามัญประจำสภา ๙ คณะเป็นผู้เสนอ ขอเชิญผู้เสนอญัตติแถลงครับ

นายสุขุม ติระวัฒน์ : ท่านประธานที่เคารพ เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๒

โดยอนุมัติของท่านประธาน กระผมในนามของประธานคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ ได้เสนอบันทึกเวียนต่อท่านสมาชิกผู้มีเกียรติแห่งวุฒิสภา เพื่อขยายความคิดเห็นประเด็นซึ่งเวลานี้ได้เกิดเป็นญัตติซึ่งสภาที่กำลังพิจารณาอยู่ ณ บัดนี้ ทั้งนี้ว่าเป็นเวลา ๑ ปีเต็มที่ความคิดเห็นในเรื่องการที่จะให้คณะกรรมการสามัญประจำสภาได้ทำหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและตามข้อบังคับได้ปฏิสนธิขึ้น กระผมใคร่เรียนทบทวนเล็กน้อยถึงเบื้องหลัง

LIRT

ความคิด ที่ได้มีการเสนอญัตติวันนั้นขึ้น คือในตอนนั้นก็เห็นว่าในระหว่างที่มีสภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้น ตามรัฐธรรมนูญการปกครอง พ.ศ. ๒๕๒๐ สภานิติบัญญัติแห่งชาตินั้นมีหน้าที่พิจารณาในด้านนิติบัญญัติแต่เพียงฝ่ายเดียว ไม่มีหน้าที่ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งทั้งนี้ก็ย่อมแตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๒๑ และข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ ณ บัดนี้ ซึ่งหมายความถึงว่าสภาทั้งสองซึ่งเป็นผู้แทนปวงชนนั้น มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการ แยกได้เป็น ๒ ประเภทคือ ๑. ออกกฎหมาย ๒. ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ในเรื่องนี้กระผมคิดว่าตลอดระยะเวลา ๑ ปี ซึ่งอาจจะเรียกว่าวุฒิติวินวันนี้ ได้มีการดำเนินการในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ทั้งภายในวุฒิสภา และคาบเกี่ยวไปถึงสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งกระผมคิดว่าถ้าหากจะเรียนทบวณเพื่อประกอบการพิจารณาของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติเล็กน้อยก็อาจจะเป็นการดี ท่านประธานนอกจากจะได้อนุมัติให้กระผมได้เสนอความคิดต่อท่าน สมาชิกวุฒิสภานั้น แล้วยังได้อนุญาตให้จัดตั้งสำนักงานขึ้นในตึก บี. ชั้น ๖ ห้อง ๖ เพื่อดำเนินการใน ๒ ประเด็นใน ๒ เรื่องคือ

๑. รวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นทั้งปวงซึ่งคณะกรรมการ หรือสมาชิกวุฒิสภาควรจะได้ทราบ เพื่อประกอบการทำหน้าที่ของตนตามสมควร

ในประเด็นที่ ๒ ให้ทำการศึกษาล่วงหน้าเกี่ยวกับพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน โดยพิจารณาจากงบประมาณในปีที่แล้วแล้วไปเป็นหลัก ทั้ง ๒ ประเด็นนี้ต่อมา ก็ได้ปรากฏเป็นผลงาน ซึ่งกระผมใคร่เรียนว่าในประเด็นเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณแผ่นดินนั้น เพราะเหตุที่คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ยังมีได้รบกวนมติมอบหมายจากวุฒิสภาให้ทำหน้าที่ศึกษาในเรื่องนั้นตามรัฐธรรมนูญ และตามข้อบังคับการประชุมได้ เพราะฉะนั้นข้อมูลที่คณะกรรมการได้พิจารณา - และก็พบเป็นประเด็นขึ้นเกี่ยวกับการที่กรมป่าไม้ได้ตั้งงบประมาณบำรุงสวนป่าอายุ ๒ ถึง ๖ ปี ไว้สูงเกินกว่าเนื้อที่สวนป่าซึ่งได้สร้างขึ้นจริง ถ้าหากว่าได้สร้างขึ้นตามพระราชบัญญัติงบประมาณตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘ จนถึง ๒๕๒๓ เรื่องนี้ทางกรมการโยธาธิการโดยลำพัง โดยไม่ถือว่าเป็นคณะก็ได้เรียนข้อมูลอันนี้ต่อท่านนายกรัฐมนตรี พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เพื่อท่านจะได้ทราบและก็น

LIART

เวลานั้นก็เห็นว่าเป็นช่วงฤดูแล้ง การบำรุงสวนป่าตามงบประมาณที่ได้รับนั้นก็ย่อมที่จะต้องใช้สอยเบิกจ่ายต่อเมื่อเข้าฤดูฝน เพราะฉะนั้นกรมการเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะที่เป็นกรมการ โดยไม่รวมเป็นคณะกรรมการก็ได้เรียนปฏิบัติให้ท่านพิจารณา ป้องกันการคอร์รัปชันอันอาจจะเกิดขึ้น ซึ่งทั้งนี้ก็ย่อมจะเป็นไปเพื่อจรรโลงระบอบประชาธิปไตยให้เป็นที่ปรากฏ

อีกประเด็นหนึ่งนั้นกระผมก็ใคร่เรียนว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ท่านประธานได้กรุณาอนุมัติให้จัดการรวบรวมขึ้นนั้น ก็ได้นำมาใช้ ในบันทึกเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งตามที่ปรากฏข่าวตอนนั้น ในตอนแรกว่าจะตั้งขึ้นเป็นงบวมถึง ๑๓๓,๐๐๐ ล้านบาทนั้น ข้อมูลที่ได้มีการรวบรวมขึ้นในวุฒิสภาก็ปรากฏว่าสูงเกินสมควร แล้วก็เห็นว่าจะเป็นไปได้เพื่อการเสียเปล่า เพราะว่ายังมิได้ปรับปรุงกลไกที่ใช้เงินและก็โครงการต่าง ๆ ให้รับกัน เรื่องนี้ท่านประธานก็ได้กรุณาให้กระผมนำส่งเรื่องไปยังเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งก็เป็นที่น่ายินดีที่ท่านเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ขอเรื่องนี้เพื่อแจกจ่ายกับคณะรัฐมนตรีเป็นจำนวน ๕๐ ชุด เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป ตัวอย่างภายในประเทศ ภายในสถานที่ที่กระผมเรียนเสนอมาเพื่อเป็นตัวอย่างดังได้กล่าวนี้ ก็นับได้ว่าเป็นผลงานซึ่งจะเป็นไปเพื่อประสานงานให้สอดคล้องกับการดำเนินการบริหารราชการแผ่นดินทางฝ่ายบริหาร

นอกจากนั้นในด้านการต่างประเทศกระผมก็ใคร่เรียนว่า ในช่วงเวลา ๑ ปีที่ล่วงมานั้น ก็บังเอิญเป็นช่วงเวลาที่ท่านประธานแล้วก็หน่วยประจำชาติไทยในองค์การรัฐสภาต่างประเทศได้มีโอกาสไปเยี่ยมเยือนมิตรประเทศซึ่งเป็นประชาธิปไตยหลายประเทศ เมื่อไปที่ใดคณะผู้แทนไทยก็ได้พิจารณาแบบแผนรากฐาน การดำเนินงานของระบอบรัฐสภาในระบอบประชาธิปไตย เพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับบ้านเมืองของเราด้วย ในเรื่องนี้กระผมก็ตั้งใจว่าประเทศออสเตรเลีย ซึ่งท่านประธานได้นำที่ผู้แทนรัฐสภาอาเซียนไปเยี่ยมเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๓ นั้น ก็ได้พบว่าทั้ง ๆ ที่ประเทศนั้นได้สร้างรัฐธรรมนูญขึ้นมาเป็นเวลา ๔๐ ปีแล้ว ก็เพียงในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วมานี้เองที่ได้ปรับปรุงระบอบรัฐสภา โดยให้คณะกรรมการสามัญประจำสภามีอำนาจหน้าที่ทำการศึกษาดำเนินการภายในขอบเขตหน้าที่ตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงพิจารณาอยู่บัดนี้ เพราะฉะนั้นเมื่อออสเตรเลียซึ่งเป็นประเทศเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตยแท้จริง มีประเทศสหราชอาณาจักรอังกฤษเป็นเมือง

LIRT

แม้ยังต้องใช้เวลาลงถึง ๗๐ ปี เพื่อที่จะปรับปรุงระบบกรรมาธิการสามัญประจำให้เกิดมีประสิทธิภาพ ในการที่รัฐธรรมนูญหรือว่าประชาธิปไตยของไทยจะต้องใช้เวลาถึง ๔๘ ปี เพื่อที่จะได้เสนอผู้ตัดสินจากสภาขึ้นเพื่อดำเนินการในทำนองเดียวกันนั้น กระผมคิดว่าอันนั้นก็เป็นที่ไปตามครรลองซึ่งควรจะเป็นได้ ในบางประเทศซึ่งกระผมก็อยากจะเรียนให้เป็นที่ปรากฏ เช่นในไต้หวัน ก็ปรากฏว่าการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินนั้นได้รับการรับนับถือว่าเป็นมาตรการที่สำคัญอย่างยิ่ง จนถึงกับระบบประชาธิปไตยของไต้หวันนั้นต้องตั้งขึ้นมาเป็นสภาอีกสถาบันหนึ่งต่างหาก ขอประทานโทษที่เรียกว่า คอนโทรลหยวน (Control Yuan) อย่างนี้เป็นต้น ที่กระผมเรียนมานี้ยังมีอีกประเด็นหนึ่งซึ่งเวลานี้กำลังดำเนินการอยู่ คือการที่ทั้งสภาผู้แทนและวุฒิสภาได้ตั้งคณะกรรมการกรรมาธิการ ขอประทานโทษได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาข้อมูลในประเด็น ที่ปรับปรุงระบบรัฐสภาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งอันนั้นก็เป็นการดำเนินการเรียกได้ว่าครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของประชาธิปไตยในเมืองไทย แล้วกระผมก็มีความยินดีที่คณะกรรมการซึ่งได้รับเลือกมา ๖ ท่านจากสภาผู้แทนราษฎร ๖ ท่านจากวุฒิสภา และ ๖ ท่านจากสำนักงานเลขาธิการรัฐสภานั้นต่างก็ได้มุ่งมั่นทำหน้าที่ของท่านด้วยความเข้มแข็ง แล้วก็คิดว่าอันนี้ก็จะเป็นกลไกทางปฏิบัติซึ่งจะเกิดประโยชน์แก่การที่คณะกรรมการประจำสภา ของวุฒิสภาของอนุมัติให้ได้รับความเห็นชอบจากวุฒิสภาที่จะดำเนินงานต่อไปในด้วย กระผมคิดว่าในช่วงเวลา ๑ ปีที่แล้วมานั้น ท่านสมาชิกวุฒิสภาที่ได้รับเอกสารเพิ่มเติมต่อเนื่องจากฉบับแรก ซึ่งท่านประธานได้อนุมัติให้ส่งเรียนตั้งแต่วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๒๒ มาโดยลำดับ เพราะฉะนั้นในเรื่องความถูกต้อง ความจำเป็น ของการที่คณะกรรมการสามัญประจำสภาควรจะได้รับอนุมัติให้ทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่ตามแบบแผนประชาธิปไตยทั่วโลกนั้น กระผมก็คิดว่า ข้อมูลต่าง ๆ นั้นท่านก็ได้ตระหนักเป็นอันดีอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นกระผมคิดว่าทางวุฒิสภานี้ก็คงจะได้กรุณาอนุมัติผู้ตัดสินตามเหตุผลที่กระผมเรียนมา

ก่อนที่จะจบอันนี้ กระผมก็ใคร่เรียนว่า ตามระบอบประชาธิปไตยทั่วโลกก็ถือกันว่าการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบคณะกรรมการกรรมาธิการสามัญประจำสภาขึ้นเป็นหัวใจของประชาธิปไตย กระผมก็ใคร่เรียนว่า นอกจากเป็นหัวใจแล้วก็เรียกได้ว่าเป็นมันสมอง

LIRT

อีกด้วย การที่จะมอบหมายให้คณะกรรมการสิทธิการสามัญประจำสภาได้ทำหน้าที่ของตนโดยชอบนั้น กระผมคิดว่าจะเป็นไปเพื่อที่จะส่งเสริมปัญญาความรู้แจ้งเห็นจริงในกิจการอันเป็นหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ กระผมคิดว่าในวุฒิสภานี้ก็มีท่านสมาชิกทั้ง ๒๒๕ ท่าน ซึ่งตรงตามข้อความในรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญซึ่งกำหนดไว้ว่า พระมหากษัตริย์จะทรงแต่งตั้งสมาชิกแห่งวุฒิสภานี้จากผู้ที่ทรงคุณวุฒิมีความรู้ความสามารถอันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่แผ่นดินได้ กระผมก็มีความแน่ใจว่า ในเมื่อวุฒิสภาได้อนุมัติมอบหมายหน้าที่นี้ ให้คณะกรรมการทั้ง ๕ คณะตามญัตติในวันนั้นดำเนินการต่อไปได้แล้ว กระผมคิดว่าวุฒิสภายู่ในฐานะที่จะทำหน้าที่ของตนเพื่อให้เกิดประโยชน์ยิ่งใหญ่อันแก่รัฐบาลและระบอบประชาธิปไตยได้เป็นอย่างดี และในการนั้นก็มีความสามารถที่จะส่งเสริมการดำเนินงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปได้ด้วยดีอย่างสอดคล้องต้องกันอีกด้วย กระผมก็ขอประทานเรียนเพียงเท่านี้ ขอขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : ท่านประธานคณะกรรมการคณะอื่นที่ร่วมเสนอญัตติด้วยจะอภิปรายไหมครับ เชิญครับ

นายसानนท์ สายสว่าง : ท่านประธานที่เคารพ ในเรื่องกรรมสิทธิการสามัญมีอำนาจทำอะไรบ้างนั้นมีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ที่นี้ปัจจุบันนี้หรือที่แล้วมาระจะทำไมเรื่องใดนั้นสามารถมอบหมายเป็นเรื่อง ๆ ไป คือมีกฎหมายอะไรเกี่ยวกับคณะไหนสภาใกล้ลงมติมอบให้คณะนั้นไปพิจารณาเป็นเรื่อง ๆ แต่เรื่องนี้เป็นกรรมาธิการทั่วไปมอบล่วงหน้า ไม่ได้เป็นเรื่อง ๆ จึงขอตั้งข้อสังเกตไว้ในที่ประชุมนี้ กระผมก็เป็นคนหนึ่งที่เคยเข้าไป ก็อยากฟังความคิดเห็นของสภานี้ลักษณะเหมือนสภาองเกรสมิอำนาจมาจากมาย แต่ว่าถ้าสภานี้ให้ไปก็เป็นวิธีหนึ่งที่มอบให้กรรมสิทธิการแต่ละคณะอาจจะไปค้นคว้าในหน้าที่ของตนบ้างอย่างอาจจะไปก้าวก้าวอำนาจบริหารเข้าได้ ตัวอย่างง่าย ๆ เกี่ยวกับคณะกรรมการการต่างประเทศอย่างนี้ ซึ่งรัฐบาลว่าไปอย่าง กรรมสิทธิการนี้อาจจะเข้าไปอีกอย่างหนึ่ง แล้วงานอาจจะไม่ได้เกี่ยวข้องเฉพาะวงงานของกรรมสิทธิการเท่านั้น อาจจะมีการแสดงถึงสื่อมวลชนด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ความขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้น กระผมขอตั้งข้อสังเกตไว้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็แล้วแต่สภานี้จะมอบอำนาจล่วงหน้าว่าคณะไหนทุกคณะก็เอาอันนั้นไปทำอะไรนั้น แล้ว

LIRT

แต่ท่านในอำนาจหน้าที่ นั้นเป็นการมอบลวงหน้ากว้างขวางมาก จะว่าดีก็ดี จะว่าเสี่ยงก็เสี่ยง ทั้งนี้ทั้งนั้นก็แล้วแต่สภานี้ โดยเจตนาตามที่ท่านผู้เสนอที่ได้แถลงนั้นก็เจตนาดี เพื่อจะค้นคว้าหางานในหน้าที่ เช่นการเกษตร อย่างยกตัวอย่างอ้างเกี่ยวกับกรมป่าไม้แล้วก็เสนอไปรัฐบาล ไม่ใช่สภานี้อ่อนมิตี เป็นเพราะท่านประธานให้เสนอไป แต่ถ้าที่ถูกควรนำจะเสนอสภานี้ก่อน เมื่อสภาเห็นด้วยถึงควรจะเสนอไป นี่กลายเป็นทำในลักษณะเอกเทศไป ท่านอ้างว่าอนันต์เป็นคุณเป็นประโยชน์ อันนี้จะเปลี่ยนแปลงแบบแผน แบบแผนที่แล้วมาเราแยกอำนาจบริหาร อำนาจตุลาการ เราจะไม่ไปก้าวก่ายอำนาจบริหารเขา งานกฎหมายใครจะเข้าคณะกรรมาธิการก็ได้แล้วแต่สภานี้จะอ่อนมิตี นั้นเรียกว่าเฉพาะ นี่ขออำนาจลวงหน้าเลยจะประชุมเรื่องอะไรก็ได้ พิจารณาเรื่องอะไรก็ได้ แต่ทุกวันนี้ไม่ได้เพราะสภาไม่ได้มอบ มอบเฉพาะเรื่องเดียว นี่เข้ามาในสภาเช่นจะเรื่องกฎหมายมหาวิทยาลัยก็ให้พิจารณาเรื่องนั้นโดยเฉพาะ จะไปทำเรื่องอื่นไม่ได้ จะนัดประชุมเรื่องอื่นก็เป็นการนอกเหนือ ไม่ใช่ในวิธีการหน้าที่ จะไปเรียกผลประโยชน์ตอบแทนจากค่าเบี้ยประชุมอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น แต่ถ้ามอบลวงหน้านั้น ทุกคณะมีสิทธิที่จะเรียกประชุม มาปรึกษาหารือค้นคว้าอะไร ๆ ก็ได้ และการค้นคว้านั้นมีอำนาจจะเรียกกระทรวง ทบวง กรมมาให้ส่งเอกสาร มาแถลงอะไรก็ได้ อาจจะเรียกสัญญาอะไรที่รัฐบาลทำไปมาดูก็ได้ ฉะนั้นมองไปก็ ๒ แน่ ถ้ามองในแง่เป็นประโยชน์กว้างขวาง เป็นอำนาจของกรรมาธิการก็เป็นอีกอย่างหนึ่ง ถ้ามองอีกแง่หนึ่ง เราสภาลับหลังมอบไปจะไปอะไรก็ไม่มี ก็อีกแง่หนึ่งเป็นการเสี่ยง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นกระผมถึงกราบเรียนว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบใหม่เท่าที่ผ่านมาแล้ว เพราะฉะนั้นจึงฝากข้อสังเกตไว้แล้วแต่สภานี้ครับ

ประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นอะไรอีกไหมครับในเรื่องนี้
เชิญครับคุณบัญชา

พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีความเกียรติ กระผมฟังจากคำอภิปรายที่ได้ผ่านมาแล้วทั้ง ๒ ท่าน กระผมตั้งยอมรับว่ากระผมยังไม่ได้ศึกษาโดยละเอียด ตามญัตติหรือว่าญัตติที่ขอให้สภามอบหมายนี้ กระผมเข้าใจว่าสมาชิก เข้าใจเอาเองนะครับ กระผมอาจจะผิดต้องขอภัยสมาชิกผู้มีความเกียรติด้วย มีสมาชิก

LIRT

อีกหลายท่านก็ยังไม่วางใจนัก ถ้าหากว่าจะได้มีการสรุปให้เข้าใจ อ่านเจ้าหน้าที่ที่กำลังจะขอให้สภามอบหมายให้มีอำนาจดำเนินการนี้ ให้ชัดเจนออกไปอีกสักครั้งหนึ่ง เพื่อสภานี้จะได้พิจารณาโดยเข้าใจ ไม่ใช่ลงมติไปโดยที่ยังไม่ค่อยเข้าใจ อย่างที่กระผมกำลังเป็นอยู่ขณะนี้ เท่าที่กระผมกล่าวไปนี้ไปกระทบกระเทือนท่านผู้ใดที่ไม่ถูกต้องขออภัยล่วงหน้า แล้วถ้าจะให้ถอนก็จะถอน ขอขอบคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดจะแสดงความคิดเห็นอย่างไรอีกไหมครับตามหัวข้อผู้ตดิ้นนี้ เพียงผมขอเรียนย้ำอีกทีว่า เขาขอให้มีอำนาจดำเนินการภายในขอบเขตอำนาจของตนนะครับ ขอบเขตอำนาจของตนนี้แค่ไหนก็ไม่ทราบ เชิญครับ

นายธรรมนุญ ลัดพลี : ท่านประธานที่เคารพ ขอบพระคุณที่กรุณาให้กระผมได้มาชี้แจง คือว่าคณะกรรมการที่จะขอรับมอบหมายไปนี้ กระผมเข้าใจว่าในลักษณะซึ่งท่านสมาชิกผู้มีเกียรติได้ กรุณาชี้แจงต่อที่ประชุมไปเมื่อสักครู่นี้ก็คงจะเป็นห่วงนะครับ ดูในเรื่องของทัว ๆ ไปในลักษณะของกรรมการประจำสภาทัว ๆ ไป แต่กระผมอยากจะกราบเรียนสักนิดว่ากรรมการนี้เป็นกรรมการของวุฒิสภา แล้วก็กรรมการนั้นก็ประกอบด้วยวุฒิสมาชิกซึ่งส่วนใหญ่ก็เป็นข้าราชการประจำ ก็มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติงานให้แก่ประเทศชาติ แล้วก็มีความสำนึกรับผิดชอบในหน้าที่ของตัวดี เพราะฉะนั้นข้อที่เป็นห่วงท่านเกรงว่าจะเป็นการเหมือนกับว่าถ้าให้ไป ในอีกแง่หนึ่งจะกลายเป็นว่าผูกพันสถานที่ที่จะต้องรับผิดชอบ ถ้าหากกรรมการไปดำเนินการจนเต็มที อย่างแบบที่ท่านชักตัวอย่างมา ขอประธานโทษ ที่เป็นภาษาอังกฤษ อย่างสภาของเกรตของอเมริกา อะไรต่าง ๆ เหล่านั้น อันนี้ กระผมรู้สึกว่าคุณวิตกของท่านนั้นอาจจะไกลเกินกว่าเหตุไป เพราะว่า ๑. ตามรัฐธรรมนูญของเรานั้นมีได้มีที่จะมอบอำนาจให้กรรมการ แม้แต่ได้รับมอบหมายจากสภานี้ไปแล้วก็ตาม จะทำได้ในรูปแบบที่เต็มทีเช่นนั้น ซึ่งในรัฐธรรมนูญของสหรัฐนั้นเขาเขียนไว้รับรองว่าถ้ากรรมการของรัฐสภาได้รับมอบหมายไปอย่างนั้นเขาทำได้เต็มที มีอำนาจที่จะเรียกอะไรต่ออะไรมาก็ได้ สอบสวนก็ได้อะไรต่าง ๆ ก็ได้ แม้แต่ประธานาธิบดีเองก็อาจจะต้องถูกเรียกมาก็ยังได้ อะไรต่าง ๆ พวกนั้น นั่นเขามีรัฐธรรมนูญเขียนไว้ให้

LIART

ของเรานั้นไม่ได้ให้ไปในรูปนั้น เพราะฉะนั้นโดยกฎหมายแล้วก็เป็นที่แน่นอนว่ากรรมวิธีการชุดต่าง ๆ นี้ ถึงแม้จะได้รับมอบหมายไปก็จะทำอะไรเกินขอบเขตไม่ได้ แล้วก็ในทางปฏิบัตินั้นเท่าที่กระทบราบ ก็อาจจะมียุติหนึ่งที่ว่าสมาชิกได้เป็นห่วง นั่นก็เป็นเรื่องข้อยกเว้นที่ทำไปโดยไม่ได้มาหรือสภาก่อน แต่ในแนวทางปฏิบัติแล้วกระผมเชื่อกรรมวิธีการเหล่านั้น โดยความสำนึกในความรับผิดชอบคงกล่าว ก็คงจะต้องปฏิบัติในกรอบของกฎหมายรัฐธรรมนูญแล้วก็ในข้อบังคับ อย่างที่ท่านประธานก็ได้กรุณาให้ข้อสังเกตมาแล้วก็ตอนที่ได้รับมอบหมายไป เพราะฉะนั้นขอบเขตและกรมอบหมายให้วุฒิสภานั้น กระผมก็เชื่อว่าคงจะเป็นในลักษณะซึ่งคอยดูแลให้การเป็นไปตามกฎหมาย หรือเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ คือตามวัตถุประสงค์แล้วก็การปฏิบัติของสภาผู้แทน ฯ บวกกับของรัฐบาลวุฒิสภาก็เข้ามาประสานเข้า เท่านั้นเอง กระผมเข้าใจอย่างนั้นคือพยายามตะล่อมสิ่งใดที่สภาผู้แทน ฯ อาจจะมิขอคิดเห็นอะไรแล้วก็ไม่ได้ออกมาในรูปของกฎหมาย อาจจะมาในรูปของผลงานของกรรมวิธีการของสภาผู้แทน ฯ กรรมวิธีการของวุฒิสภาได้รับแต่งตั้งไปก็จะไปประสานงาน ทหาทางให้ผลงานเหล่านั้นได้มาร่วมกับรัฐบาลด้วยดี หรือวัตถุประสงค์รัฐบาลที่ออกมาในเรื่องใดที่ยังไม่เป็นกฎหมายกรรมวิธีการของวุฒิสภาก็อาจจะรับมาศึกษา แล้วก็อาจจะร่วมกับกรรมวิธีการของสภาผู้แทน ฯ เพื่อให้ออกมาเป็นกฎหมายที่ถูกต้อง อะไรเหล่านั้น กระผมเชื่อว่าคงจะเป็นไปในรูปนั้น คงเป็นในรูปสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นข้อเป็นห่วงนั้นกระผมก็เชื่อว่าคงไม่มีปัญหาอะไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อบังคับของวุฒิสภานั้นก็มีได้ให้อำนาจที่จะกระทำอะไรที่เป็นไปในทางที่สอบสวนได้ แม้แต่ผู้ติดตามรัฐธรรมนูญที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขอที่จะให้มีผู้ติดตามได้ก็ยังมีปัญหาว่าอาจจะขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ก็ยังคงต้องตีความกัน เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ กระผมเชื่อว่าอำนาจที่มีของกรรมวิธีการที่ได้รับมอบหมายไปนั้น ก็คงจะต้องอยู่ในขอบเขตดังกล่าว คงจะไม่ไปเป็นเลยอะไรไปให้น่าเป็นห่วง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระผมเชื่อว่าท่านกรรมวิธีการทั้งหลายที่จะได้รับแต่งตั้งได้รับมอบหมายให้ไปทำหน้าที่ต่าง ๆ ก็คงพร้อมที่จะแสดงความคิดเห็น หรือว่าแสดงความจริงใจหรือยืนยันได้โดยการโหวต ถ้าหากว่ารับรองในเรื่องนี้ก็แสดงว่าตัวก็พร้อมที่ผูกพันตัวเองว่าจะไม่ทำอะไรให้นอกเหนือไป มิฉะนั้นแล้วถ้าเห็นว่า

มีอะไรที่จะเป็นเรื่องผิดพลาดได้ กระผมเชื่อว่าท่านก็คงจะต้องคัดค้านขึ้นมา ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : เมื่อไม่มีท่านผู้ใดแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่า จะอนุมัติตามญัตตินี้คือให้กรมราชการสามัญประจำสภามีอำนาจดำเนินกิจการในขอบเขตของตนหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรอนุมัติ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๐๔ คน)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นควรอนุมัติ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๒ คน)

ประธานวุฒิสภา : มีท่านสมาชิกเห็นสมควรอนุมัติตามญัตตินี้ ๑๐๔ ท่าน ไม่เห็นสมควรอนุมัติ ๒ ท่าน ก็เป็นอันว่าสภานี้มีมติให้อนุมัติตามญัตตินี้

ระเบียบวาระต่อไป คือพิจารณาญัตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ซึ่งร้อยตำรวจโท ชาญ มนุธรรม กับคณะ เป็นผู้เสนอ ขอเชิญคุณชาญครับ

ด่วน

วุฒิสภา

๒๗ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง ญัตติขอให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ
กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญจะต้องกระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา และได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา ดังนั้น หากจะมีการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญขึ้น วุฒิสภาก็ต้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาให้ความเห็นชอบด้วย ขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญขึ้นเพื่อประมวลความคิดเห็นว่าควรที่จะแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญในส่วนใดบ้าง ข้าพเจ้าจึงพิจารณาเห็นว่าวุฒิสภาควรที่จะได้มีการพิจารณาในเรื่องนี้เช่นกัน โดยสมควรตั้งคณะกรรมการสามัญขึ้นมาคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ

ข้าพเจ้าจึงขอเสนอญัตติ ขอให้สภาตั้งคณะกรรมการสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ

จึงกราบเรียนมาเพื่อได้โปรดนำเสนอที่ประชุมวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

ร้อยตำรวจโท

ชาย มนุชธรรม

(ชาย มนุชธรรม)

สมาชิกวุฒิสภา

ผู้เสนอ

หลวงอรรถไพศาลศรีดี

ผู้เสนอ

นายธรรมบุญ ลัดพลี

ผู้รับรอง

๑. นายบุญถม เย็นมะโนช
๓. ร้อยเอก ละเมียน บุญยะมาน
๕. นายเปล่งศักดิ์ ประกาศเกสัช

๒. นายสมพงษ์ ตริสุทธิ
๔. พลโท สท้าน ภิรมณ์รัตน์
๖. พลตรี เสริม คงสุวรรณ

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

ร้อยตำรวจโท ชานู มนุชธรรม : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ
 ในศาลในการที่กระผมและคณะได้ยื่นเสนอญัตติเพื่อตั้งกรรมาธิการวิสามัญเพื่อศึกษาปัญหา
 รัฐธรรมนูญว่าควรจะให้ประกาศใช้หรือไม่นั้น อยู่ที่ว่าการปกครองแผ่นดินนั้นมันกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายหลักและเป็นกฎหมายที่สำคัญของประเทศ การที่ร่างกฎหมาย
 รัฐธรรมนูญจนประกาศใช้รัฐธรรมนูญขึ้นมาขึ้นนั้น ก็ต้องถือมาจากสภาวการณ์ของสังคมซึ่ง
 ประกอบด้วยเศรษฐกิจและการเมือง ความมั่นคงของประเทศ ในขณะที่ดำเนินการร่าง
 รัฐธรรมนูญนั้น การแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงกระทำได้อย่าง ดังที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับที่แต่
 มาได้บัญญัติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญผิดแผกไปจากการแก้ไขพระราชบัญญัติหรือกฎหมาย
 อื่น ๆ ญัตติในการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้นมาจาก ๒ ทาง กล่าวคือมาจากคณะรัฐมนตรีทาง
 หนึ่ง และมาจากสมาชิกวุฒิสภาอีกทางหนึ่ง วุฒิสมาชิกซึ่งเป็นสมาชิกแห่งสภานี้มีสิทธิ
 อำนาจและมีหน้าที่ในการที่จะพิจารณาว่าสมควรแก้ไขหรือไม่แก้ไข ถ้ากระผม
 จำไม่ผิดกระผมคิดว่าท่านสมาชิกซึ่งนั่งอยู่ ณ ที่นี้จำนวนมากที่สุดหรือแทบจะหมดก็เกือบ
 ว่าได้ เป็นผู้ผ่านรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ในสมัยที่เป็นสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ซึ่งได้ทำการ
 ร่างแล้วได้แปรญัตติกันเป็นเวลานาน ฟังความคิดเห็นจากประชาชน หลักการทุกประการ
 ทั้งเหตุและผลในการที่ประกาศรัฐธรรมนูญฉบับนี้มา แม้ว่าจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าจะ
 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาธิปไตยหรือไม่ อะไรรก็ตามเถอะ แต่อย่างไรก็ดีก็เป็นไป
 จากสภาวการณ์ ภาวะแวดล้อมในขณะนั้น ปัจจุบันนี้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็น
 สภาแล้ว เลือกตั้งมากโดยหลักเกณฑ์และวิธีการแห่งรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ กระผม
 เห็นว่าในฐานะที่วุฒิสมาชิกเป็นผู้รับผิดชอบในบ้านเมือง รับผิดชอบต่อความมั่นคงของ
 ประเทศชาติ รับผิดชอบต่อรัฐธรรมนูญที่ได้ช่วยกันได้ผ่านมาแล้ว จริงอยู่รัฐธรรมนูญ
 ในปัจจุบันนี้เทียบกับสภาวการณ์ ในปัจจุบันก็อาจจะมียางซึ่งบางอย่างที่อาจจะนำศึกษาว่าควร
 จะคงอยู่หรือควรจะให้แก้ไข กระผมใคร่จะยกตัวอย่างให้เห็นได้ว่า ปัญหาที่ว่าคณะกรรมการ
 ธิการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะผ่านเข้าสู่สภา
 ผู้แทนราษฎรนั้น จะควรคงอยู่หรือไม่หรือควรยกเลิกไป ก็ต้องไปพิจารณาถึง
 สาเหตุแห่งการ ที่ต้องมีบทบัญญัติว่าด้วยกรรมาธิการวิสามัญวินิจฉัยร่างบทบัญญัติในรัฐ-

LIRT

รัฐธรรมนูญว่ามีขึ้นเพื่ออะไร เพื่อประสงค์อะไร นี่ประการที่หนึ่งซึ่งต้องทำการศึกษา แต่มีบางประการจากการที่เลือกตั้งผ่านมากดี มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกิดขึ้นก็ดี มีปัญหาว่า รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นอุปสรรคในการที่จะให้ได้มาซึ่งผู้แทนราษฎรที่มีคุณสมบัติพร้อมที่จะช่วยประเทศชาติ เพื่อขจัดข้อกล่าวหาที่ว่าผู้แทนราษฎรบางท่านหรือบางคน ท่านได้ผ่านมาโดยมิได้เสียงของราษฎร ราษฎรได้เลือกตั้งท่านมาด้วยความบริสุทธิ์ใจหรือไม่ ถ้ามีเราก็จะได้แก้อุปสรรคอันนั้นคือจะแก้อย่างไรครับ ก็ต้องทำการศึกษารัฐธรรมนูญในฐานะที่วุฒิสมาชิกเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ในการที่จะต้องร่วมในการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ขณะนี้สภาผู้แทนราษฎรได้ตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นทำการศึกษาการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปัจจุบันนี้แล้วและในบทใดอย่างไหน ก็เป็นที่ราบกันทางข่าวหนังสือพิมพ์ ถ้าหากว่าวุฒิสมาชิกเราซึ่งนั่ง ณ ที่นี้มิได้ทำการศึกษาไว้ เวลาจะประชุมร่วมเพื่อจะพิจารณา กระผมก็คิดว่าคงได้รับแต่เอกสารซึ่งยังไม่ได้อภิปรายกัน กระผมคิดว่าถึงเวลาที่เรจะต้องใช้สิทธิและหน้าที่ทางความรับผิดชอบนั้น ควรจะตั้งกรรมาธิการขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อมอบหมายหน้าที่ให้ไปทำการศึกษาว่ารัฐธรรมนูญปัจจุบันนี้เมื่อเทียบกับภาวการณ์และภาวะแวดล้อมของเศรษฐกิจและการเมืองความมั่นคงของประเทศในปัจจุบันแล้ว ควรจะแก้ไขตอนใดมาตรการใด เพื่อให้เหมาะสมที่จะนำประเทศไทยอยู่รอดและปลอดภัย การที่เราตั้งคณะกรรมาธิการการศึกษานั้น มีประเด็นสำคัญอยู่ที่ว่า มิได้ผู้จัดทำสนธิสัญญาแห่งสนธิสัญญาจะต้องทำตามที่คณะกรรมาธิการได้ทำการศึกษาและเสนอกรรมาธิการที่ตั้งไปนั้นจะไม่มีมติว่าควรจะแก้ไขอย่างไร มาตราใด ควรจะดำเนินการเป็นในแง่ของหลักการทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ที่กระผมได้ยกตัวอย่างเกี่ยวกับคณะกรรมาธิการวิสามัญวินิจฉัยร่างพระราชบัญญัติ คณะกรรมาธิการวิสามัญที่ตั้งขึ้นไปศึกษานั้น อาจจะเสนอต่อสภาเห็นว่าความเห็นฝ่ายหนึ่งว่าควรเลิก ทำไม่ถึงเลิก เพราะมีพรรคการเมืองแล้ว อาจจะมีการแก้ไขบทเฉพาะกาลให้สมาชิกสังกัดพรรคการเมืองซึ่งถ้าไว้ก่อน ออกจากพรรคการเมืองใดก็ต้องออกจากสมาชิกภาพ อะไรเหล่านี้เป็นต้น พรรคการเมืองนั้นไม่มีสิทธิภาพพอแล้วหรือยังที่จะดำเนินการควบคุมสมาชิกที่จะเสนอญัตติ เสนอร่างพระราชบัญญัติ

ที่เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดินเข้ามาสู่สภาอันมีเกียรติแล้วหรือยัง ถ้าแล้ว ก็อาจจะยกเลิกได้ ไม่จำเป็นเพราะบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญก็เขียนไว้แล้วว่า ร่างพระราชบัญญัติเหล่านั้น จะต้องผ่านพรรคการเมืองที่กระผมขอยกเป็นตัวอย่าง ซึ่งความเห็นอีกฝ่ายหนึ่งในคณะกรรมการการอาจะเห็นว่าไม่ควรเลิก ก็เพราะเหตุว่าเราต้องการจะถ่วงกรงกฎหมายไม่ให้ รกสภา เป็นกฎหมายที่เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดินโดยแท้แก่ประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ ก็ควรจะได้รับความคิดเห็น เพราะพรรคการเมืองบางพรรคซึ่งอาจจะมิสมาชิกไม่ถึง ๒๐ คนก็ได้ นี้กระผมขอกราบเรียนอย่างนี้ ไม่เป็นการผูกมัดและไม่เป็นการเสียหาย แต่ประการใด ต่อมองในแง่ว่าการที่สมาชิกสภาแห่งนี้ตั้งกรรมการขึ้น ท่านประธานครับ เพื่อทำทนายหรือตั้งบ้อมไปไว้สำหรับโต้เถียงคัดค้านคณะกรรมการที่กำลังพิจารณาของสภาผู้แทน ฯ หรือไม่ กระผมว่าเปล่าครับ กระผมยังมีความคิดเห็นเป็นส่วนตัวว่า วุฒิสภาแห่งนี้เป็นการขานรับในเรื่องปัญหารัฐธรรมนูญมากกว่าที่จะไปทำทนาย และจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นเราพูดกันด้วยเหตุและผล สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเราก็จะตกลงรับอันนั้น กระผมคิดว่า เป็นประโยชน์ โดยแท้ จึงหารือกับคณะผู้ยื่นและยื่นญัตตินี้เข้าสู่สภาแห่งนี้เพื่อพิจารณา กระผมคิดว่าทั้งนี้ที่สุดแล้วแต่ท่านสมาชิกแห่งสภานี้จะเห็นสมควร

ประธานวุฒิสภา : ขอประทานโทษ ขอซักถามนิดหนึ่งครับ คุณชาญยามาขอให้ตั้งกรรมการสามัญนะครับ แต่ผมคิดว่ากรรมการสามัญจะตั้งไม่ได้ เพราะตามข้อบังคับข้อ ๒๗ ได้กำหนดไว้แล้ว ถ้าเราจะต้องอย่างนั้นเราจะต้องแก้ไขข้อบังคับการประชุมสภาอีก แต่ถ้าตั้งเป็นวิสามัญก็อาจจะได้

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนุธรรม : ท่านประธานครับ กระผมอ่านมาตรา ๑๓๙ แห่งรัฐธรรมนูญก็เขียนว่า ให้สภานี้มีอำนาจในการตั้งกรรมการสามัญหรือวิสามัญได้เพื่อกระทำกิจการ ข้อบังคับของสภานี้มีกำหนดว่าให้ตั้งกรรมการสามัญประจำสภาเพื่อดำเนินการก็คณะ ก็ว่าไปอย่างนั้น

ประธานวุฒิสภา : ก็แล้วแต่เนะครับ

LIRT

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม : แต่อย่างไรก็ตามคณะกรรมาธิการฯ ขอ
 ประทานโทษถ้าหากว่าเป็นวิสามัญกระผมก็ไม่ขัดข้อง ถ้ารัฐบาลไม่ตั้งผู้แทนรัฐบาลเข้า
 มาตามข้อบังคับนั้นกระผมขอกราบเรียน

ประธานวุฒิสภา : คือมาตรา ๑๓๙ ของรัฐธรรมนูญ ผมเข้าใจว่าเป็นเรื่องที่
 ใช้กับสภาทั้งสองคณะ ถ้าเราใช้สภาเดียวกันนี้ ถ้าเราตั้งวิสามัญจะสะดวกกว่า แล้วก็
 ไม่มีปัญหาครับ ขอเชิญท่านสมาชิกครับ ท่านผู้ใดต้องการอภิปรายในเรื่องนี้

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม : กระผมก็ไม่ขัดข้องนะครับ ก็แล้วแต่สภา
 พลอากาศเอก บุญชู เมฆวิชัย : ท่านประธานที่เคารพ ตามที่ท่านสมาชิก
 ผู้มีเกียรติได้อภิปรายชี้แจงมาแล้วนั้น กระผมมีความเห็นว่าควรจะต้องเป็นคณะกรรมการ
 วิสามัญครับ

ประธานวุฒิสภา : คุณบัญญัติขอแปร เป็นว่ากรรมาธิการวิสามัญ มีท่านผู้ใด
 มีความเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

ประธานวุฒิสภา : ที่นี้ผมจะขอมติประการแรกเสียก่อนว่า ที่ประชุมเห็น
 สมควรตั้งกรรมาธิการเพื่อพิจารณาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควร
 โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๑๓ คน)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า
 เห็นสมควรตั้งคณะกรรมการการศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ แล้วถ้าไม่มีท่านผู้ใดขัดข้อง
 ก็ให้เป็นกรรมาธิการวิสามัญอย่างที่คุณบัญญัติเสนอแนะครับ ที่นี้ผมจะเรียนหารือต่อไปว่า
 จำนวนกรรมาธิการควรจะมีสักเท่าไรขอได้โปรดเสนอ คุณชาญครับ

ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม : ท่านประธานที่เคารพ กระผมขอเสนอ ๓๕
 ท่านครับ

LIART

ประธานวุฒิสภา : คุณชาญเสนอ ๓๕ ท่าน มีผู้ได้รับรองใหม่ครบ ขอผู้
รับรองด้วยนะครับ

(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดจะเสนอจำนวนแตกต่างจากนี้ใหม่ครับ

(ไม่มีสมาชิกเสนอ)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ก็ถือว่าสภานี้ลงมติให้ตั้งกรรมวิธีการวิสามัญ ๓๕
ท่านขึ้นศึกษาในเรื่องนั้นะครับ ขอเชิญเสนอชื่อกรรมการได้ เชิญคุณเหมครับ

นายเหม สุไลมาน : ท่านประธานที่เคารพ กระผม เหม สุไลมาน ขอเสนอ
รายชื่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕ ท่านดังต่อไปนี้ครับ

ประธานวุฒิสภา : เอาคนเดียวเสนอหมด ๓๕ เลยหรือครับ

นายเหม สุไลมาน : ครับ

ประธานวุฒิสภา : เอา เอาก็เอา

นายเหม สุไลมาน : ๑. พลเรือเอก พอน พันธุทรัพย์ ๒. พลเอก เกริกศิลป์
กัลยาณกุล ๓. พลโท นवल ทิพย์ระนนท์ ๔. พลโท ประสิทธิ์ ใจชื่น ๕. พันเอก กมล
เรืองวุฒิ ๖. พันเอก จำลอง ศรีเมือง ๗. พลโท เจริญ ดิษฐบรรจง ๘. พลโท วศิน
อิศรางกูร ณ อยุธยา ๙. พลโท ปิ่น ชรวมตรี ๑๐. พลโท ลักษณ์ ศาลิกบุตร ๑๑. พลโท
สีมา ปาณิกบุตร ๑๒. พลโท จวน วรณรัตน์ ๑๓. พลโท ศักดิ์ บุญทะกุล ๑๔. พลตรี
ประเทียบ เทวศิลา ๑๕. พลตรี อาทิตย์ กำลังเอก ๑๖. พลตรี สุวรรณรัตน์ เสนีย์
๑๗. พันเอก ธานี เสนิงวงศ์ ณ อยุธยา ๑๘. พลเรือเอก เทียม มกรานนท์ ๑๙. พล-
เรือโท โอภาส จามิกรณ์ ๒๐. พลเรือโท บัณฑิต สูงศักดิ์ ๒๑. พลเรือเอก อุดม พุ่มหิรัญ
๒๒. พลเรือตรี ส้าง กวีโสภณ ๒๓. พลเรือตรี ชาติ ดิษฐบรรจง ๒๔. พลอากาศเอก
ประจักษ์ สุทธิชัย ๒๕. พลอากาศเอก บัญชา เมฆวิชัย ๒๖. พลอากาศเอก พโยม เย็น-
สุดใจ ๒๗. พลอากาศโท อรุณ พร้อมเทพ ๒๘. พลอากาศโท ประพันธ์ ฐประเดมิย์
๒๙. พลอากาศโท จรรยา สุนทรทรัพย์ ๓๐. นายธรรมบุญ ลัดพลี ๓๑. นายสนานนท์

LIRT

สายสว่าง ๓๒. นายสุชุม ติระวัฒน์ ๓๓. ร้อยเอก ละเมียน บุญยะมาน ๓๔. พลตำรวจเอก มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น ๓๕. ร้อยตำรวจโท ชามู มนุชรรม

ประธานวุฒิสภา : คุณหม่อมเสนอมมา ๓๕ ท่าน มีผู้รับรองใหม่ครบ
(มีสมาชิกยกมือขึ้นรับรอง)

ประธานวุฒิสภา : มีผู้รับรองตามข้อบังคับครบ ต่อไปผู้ใดจะเสนอนอก
เหนือจาก ๓๕ ท่านนี้อีกใหม่ครบ มีใหม่ครบ

(ไม่มีสมาชิกเสนออีก)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ก็ถือว่าทั้ง ๓๕ ท่านที่เสนอรายชื่อมานี้เป็นกรรมา-
ธิการวิสามัญพิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญ เพื่อซ่อมความเข้าใจจนครบ เลขานุการ
รัฐสภาอ่านรายชื่ออีกครั้งหนึ่งครับ

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : รายชื่อคณะกรรมการวิสามัญ
พิจารณาศึกษาข้อแก้ไขรัฐธรรมนูญจำนวน ๓๕ คน ๑. พลเรือเอก พอน พันธุ์ทวีทรัพย์
๒. พลเอก เกียรติศิลป์ กัลยาณกุล ๓. พลโท นवल ทิพย์ธีระนันท์ ๔. พลโท ประสิทธิ์
ใจชื่น ๕. พันเอก กมล เรืองวุฒิ ๖. พันเอก จำลอง ศรีเมือง ๗. พลโท เจริญ
ดิษฐบรรจง ๘. พลโท วศิน อิศรางกูร ณ อยุธยา ๙. พลโท บัณฑิต ธรรมศรี ๑๐. พลโท
ลักษณ์ ศาลิคุปต์ ๑๑. พลโท สีมา ปาณิกบุตร ๑๒. พลโท จวน วรรมรัตน์ ๑๓. พลโท
ศักดิ์ บุญทะระกุล ๑๔. พลตรี ประเทียบ เทศวิศาล ๑๕. พลตรี อาทิตย์ กำลังเอก
๑๖. พลตรี สุวรรณ รัตนเสนีย์ ๑๗. พันเอก ธานี เสนีวงศ์ ณ อยุธยา ๑๘. พลเรือเอก
เทียม มกรานนท์ ๑๙. พลเรือโท โอภาส จามิกรณ์ ๒๐. พลเรือโท บัณฑิต สูงศักดิ์
๒๑. พลเรือเอก อุดม พุ่มหิรัญ ๒๒. พลเรือตรี สำอาง กวีโสภณ ๒๓. พลเรือตรี ชาติ
ดิษฐบรรจง ๒๔. พลอากาศเอก ประจักษ์ สุทธิมัย ๒๕. พลอากาศเอก บัญชา
เมฆวิชัย ๒๖. พลอากาศเอก พโยม เย็นสุดใจ ๒๗. พลอากาศโท อรุณ พรหมเทพ
๒๘. พลอากาศโท ประพันธ์ รูปะเตมีย์ ๒๙. พลอากาศโท จรรยา สุคนธ์ทวีทรัพย์
๓๐. นายธรรมณู ลัดพลี ๓๑. นายसानนท์ สายสว่าง ๓๒. นายสุชุม ติระวัฒน์

LIRT

๓๓. ร้อยเอก ละเมียน บุญยะมาน ๓๔. พลตำรวจเอก มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น
๓๕. ร้อยตำรวจโท ชาญ มนูญธรรม

ประธานวุฒิสภา : ที่ประชุมนี้จะกำหนดเวลาใหม่ครบวงให้คณะกรรมการ
วิสามัญชุดนี้ไปศึกษาแล้วรายงานให้สภาทราบภายในกี่วัน หรือว่าจะไม่กำหนดเวลาครบ
ผมขอเรียนถามความเห็นด้วย เชิญครับคุณसानนท์

นายसानนท์ สายสว่าง : ท่านประธานที่เคารพ กระผมเห็นว่าเรื่องนี้เป็น
เรื่องใหญ่แล้วก็ต้องเป็นเรื่องต้องละเอียดอ่อนมาก ก็ไม่ควรกำหนดเวลา

ประธานวุฒิสภา : คุณसानนท์เห็นไม่สมควรกำหนดเวลานะครับ มีท่าน
ผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นไหมครับ ถ้าไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นก็เป็นไปตามที่คุณसानนท์
เสนอแนะครับคือไม่กำหนดเวลา แต่ถ้ามีเรื่องสำคัญหรือมีปัญหาตอนใด ก็ขอให้คณะ
กรรมการนี้รายงานให้วุฒิสภาทราบ.

ระเบียบวาระต่อไปพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.
ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรลงมติเห็นชอบแล้ว

(สำเนา)

ที่ สผ ๐๐๐๓/๒๑๑๙๓

สภาผู้แทนราษฎร

๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ.

กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

สิ่งที่ส่งมาด้วย ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวข้างต้น พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบ

ด้วยในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ซึ่งนายพร ศรีไตรรัตน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ และให้เสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไป

ฉะนั้น จึงเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเพื่อนำเสนอต่อวุฒิสภาพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๗

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(ลงชื่อ) บุญแท่ง ทองสวส์

(นายบุญแท่ง ทองสวส์)

ประธานสภาผู้แทนราษฎร

กองการประชุม

โทร. ๒๕๑๓๕๐๐

๒๕๒๐๘๗๘

Legislative Institutional Repository of Thailand

บันทึก

เรื่อง การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ซึ่ง นายพร ศรีไตรรัตน์ กับคณะเป็นผู้เสนอ นั้นในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๒/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๓ ที่ประชุมได้พิจารณาและลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แล้วส่งให้คณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์พิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไปตามรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้วุฒิสภาได้รับเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓

สงวน คำวงษา

(พันเอก สงวน คำวงษา)

เลขาธิการรัฐสภา

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๖ มาตรา ๒๔ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑

เหตุผล

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้ใช้มาเป็นเวลานานกว่า ๑๐ ปี ภาวะการเงินได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก เช่นดอกเบี้ยของธนาคารเพิ่มขึ้น หากไม่มีการแก้ไขสมาชิกของสหกรณ์จะปลีกตัวจากสหกรณ์ไปกระทำธุรกิจเกี่ยวกับการเงินกับทางธนาคารจะเป็นการเสียหายแก่การดำเนินงานกิจการสหกรณ์ ทั้งเป็นการจำเป็นที่จะต้องระดมทุนให้แก่สหกรณ์ จึงควรให้สมาชิกมีโอกาสนในการฝากเงินประเภทออมทรัพย์กับสหกรณ์กว้างขวางขึ้น เพื่อช่วยยกฐานะของสหกรณ์ ให้เกิดความมั่นคง และเพื่อให้ทางปฏิบัติได้เกิดความรอบคอบรัดกุมและคล่องตัว เพื่อความก้าวหน้าของสหกรณ์ยิ่ง ๆ ขึ้น

ร่าง
พระราชบัญญัติสหกรณ์
(ฉบับที่ ..) พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

LIRT

“มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่าหนึ่งคนเป็นนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และข้าราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้ากอง หรือเทียบเท่าคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นรองนายทะเบียนสหกรณ์ มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่นายทะเบียนสหกรณ์มอบหมาย

การแต่งตั้งตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๒๔ ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสหกรณ์จำกัด ในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้ คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน หรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๑ ในการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสหกรณ์จำกัด ให้จัดสรรเป็นเงินสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นเงินสำรองและค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยแล้วที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายเป็นเงินปันผลตามหุ้นที่ชำระแล้ว ตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวงสำหรับสหกรณ์แต่ละประเภท

(๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนธุรกิจที่สมาชิกได้ทำไว้กับสหกรณ์ จำกัด ในระหว่างปีตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๓) จ่ายเป็นเงินโบนัสแก่กรรมการและเจ้าหน้าที่ของสหกรณ์จำกัด ตามที่กำหนดในข้อบังคับ แต่ไม่เกินร้อยละสิบของกำไรสุทธิ

LIRT

(๕) ว่าเป็นทุนสะสมไว้เพื่อดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดของสหกรณ์จำกัด ตามที่กำหนดในข้อบังคับ”

มาตรา ๗ การจ่ายเงินปันผลตามมาตรา ๓๑ (๑) แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ให้จ่ายตั้งแต่ปีบัญชีของสหกรณ์ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษาการตามพระราช บัญญัตินี้

.....

.....

ขอเชิญเลขาธิการรัฐสภาอ่านบันทึกผลการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ.

พันเอก สงวน คำวงษา (เลขาธิการรัฐสภา) : “บันทึก เรื่อง การพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบแล้ว

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ . .) พ.ศ. ซึ่ง นายพร ศรีไครรัตน์ กับคณะ เป็นผู้เสนอ นั้น ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งที่ ๒/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๒๓ ที่ประชุมได้พิจารณา และลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ แล้วส่งให้คณะกรรมการการเกษตร และสหกรณ์พิจารณา เมื่อคณะกรรมการพิจารณาเสร็จแล้วจึงได้เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณา

ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๗/๒๕๒๓ (สมัยสามัญ) วันพฤหัสบดีที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๒๓ ที่ประชุมได้ลงมติเห็นชอบและให้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาต่อไป ตามรัฐธรรมนูญ

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้วุฒิสภาได้รับเมื่อวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๒๓”

ประธานวุฒิสภา : ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้สภาผู้แทนฯ ได้พิจารณามาแล้วด้วยนะครับ ท่านผู้ใดมีความเห็นอย่างไร กรุณาสรุมนูญครับ

นายธรรมนุญ ลัดพลี : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สรุมนูญ ลัดพลี กระผมอยากจะกราบเรียนตามท่านประธานไปยังรัฐบาล คือโดยเฉพาะท่านรัฐมนตรีมีชัยที่ท่านก็บังเอิญได้กรุณามานั่งอยู่ในที่นี้ เพื่อกรุณาชี้แจงเกี่ยวกับความข้องใจของกระผม ในเรื่องของกฎหมายฉบับนี้หน่อยครับ ความจริงกฎหมายฉบับนี้ ทางกรมการวิสามัญวินิจฉัยฯ ก็ได้ผ่านไปแล้ว ซึ่งกระผมก็ได้เป็นกรมการอยู่ด้วยคนหนึ่ง แต่เราได้ผ่านในหลักการที่เห็นควรว่า ในเรื่องนี้ควรจะได้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการสหกรณ์ ก็ได้ผ่านหลักการไปให้แต่ในเรื่องถ้อยคำรายละเอียดนั้นเราไม่ได้ไปแตะต้องเขา เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องของสภาผู้แทนราษฎรที่จะใช้สิทธิแล้วก็รับผิดชอบอภิปรายแปรญัตติกันไป แต่ทีนี้เมื่อออกมาเป็นร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว กระผมก็มีข้อสงสัยอยู่บางประการ อยากกราบเรียนถามดังนี้ คือ

LIART

ประการแรก ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับที่ ๒ ที่ใช้มาแต่เดิม เราก็มีแต่เป็นเรื่องสหกรณ์ทั่ว ๆ ไป เราไม่ได้ไปเน้นถึงกลุ่มเกษตรกรด้วย แต่ต่อมาในได้มีคำสั่ง คือประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๕๑ อ้างไปถึงประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๑๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ให้มีบทบัญญัติด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น แล้วก็ในกรณีเพื่อพัฒนาให้เป็นไปตามประกาศนั้น ก็สมควรตราหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในอันที่จะแปรสภาพกลุ่มเกษตรกรให้เป็นสหกรณ์การเกษตรต่อไป ดังนั้นหัวหน้าคณะปฏิวัติจึงมีคำสั่งตามประกาศอันนั้นตั้งกลุ่มเกษตรกรขึ้นมา เป็นกฎหมายมาอีกชุดหนึ่ง ในเรื่องนั้นก็ยังมีคณะกรรมการคล้าย ๆ กับพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับนี้ แต่ว่าไปเน้นตัวบุคคลอีกชุดหนึ่งเท่านั้นเอง เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรโดยเฉพาะ ดังนั้นเมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กำลังจะผ่านวุฒิสภาไป ได้มีหลักการและเหตุผลที่ต้องการจะแก้ตัวโดยเฉพาะเงินปันผลต่าง ๆ ตามหุ้นให้มากขึ้นจากเดิมซึ่งไม่เกินร้อยละ ๘ ตามกฎหมาย ซึ่งในประกาศของคณะปฏิวัติอันนั้นก็ได้เดินรอยตามนั้นเหมือนกัน คือได้มีกำหนดไว้เหมือนกันที่จะให้มีการสร้างเงินทุนให้แก่กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์การเกษตรนั้นได้ไปใช้ประโยชน์ให้เป็นปึกแผ่นก้าวหน้าขึ้น ก็โดยไม่เกินร้อยละ ๘ ดังนั้นเรื่องนี้กระผมอยากทราบเรียนถามว่า รัฐบาลเมื่อจะผ่านกฎหมายฉบับนี้เข้ามานั้นได้คำนึงถึงเรื่องนี้ด้วยหรือเปล่าว่า กลุ่มเกษตรกรนั้นกันวันจะทวีความสำคัญขึ้นเรื่อย ๆ แล้วสหกรณ์การเกษตรก็ควรจะได้รับการรับรู้จากรัฐบาลดำเนินงานให้เป็นปึกแผ่นดีขึ้น เมื่อมีการแก้ไขสหกรณ์อันนี้ขึ้นมาในรูปแบบนี้เพื่อสร้างเงินทุนให้เป็นปึกแผ่นกันน่าจะคิดในเรื่องนั้นด้วย รัฐบาลได้คิดที่จะออกกฎหมายแก้ประกาศของคณะปฏิวัตินั้นด้วยหรือเปล่า หรือว่าเพียงแต่ผ่านอันนี้ไปก่อนเท่านั้นเองเพื่อจะคลุม อันนี้กระผมอยากทราบเป็นประการที่ ๑

ประการที่ ๒ เกี่ยวกับรายละเอียดในกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งกระผมก็อยากจะทราบเรียนล่วงหน้าไปก่อน ก็คือว่าอย่างเช่นตามมาตรา ๕ ที่ให้ยกเลิกมาตรา ๒๕ นี้แล้วก็ใช้ข้อความใหม่ ซึ่งมีคำว่า “หรือผู้จัดการทำการแทน” เข้ามา คำว่า “หรือผู้จัดการ” อันนี้ไม่มีปรากฏในใดในพระราชบัญญัติการสหกรณ์อันนั้น แล้วก็ไม่รู้ว่าจะมีอำนาจ

LIRT

หน้าที่แค่ไหนและเป็นผู้จัดการของใคร เพราะว่าอย่างคำอื่น ๆ ซึ่งเป็นคำที่รู้จักทั่ว ๆ ไป ง่าย ๆ อยู่แล้วก็ยังมีที่รับรองในกฎหมายฉบับนี้ คือบัญญัติรับรองไว้ ในนิยามศัพท์ มาตรา ๕ อย่างเช่น คำว่า “สหกรณ์” คำว่า “สมาชิก” คำว่า “คณะกรรมการ” คำว่า “ข้อบังคับ” คำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หรือแม้แต่คำว่า “รัฐมนตรี” ก็ยังบัญญัติไว้ ว่าคือรัฐมนตรีที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ อะไรทำนองนั้น นั้นยังบัญญัติไว้ แต่ว่าผู้จัดการนั้น ไม่ได้บัญญัติ เพราะฉะนั้นตามกฎหมายเดิมนั้นไม่มี เมื่อมาเติมนั้นจะมีผลว่า ผู้จัดการของใคร เพราะอย่างสมาชิกเขายังนิยามศัพท์ว่า คือสมาชิกของสหกรณ์ ข้อบังคับ ก็คือข้อบังคับของสหกรณ์ แต่ผู้จัดการนั้น ไม่ได้บอกว่าเป็นผู้จัดการของสหกรณ์หรือผู้จัดการของใคร มอบใครก็ได้ ผู้จัดการอะไรก็ได้ ผู้จัดการโรงงานแข่ง ผู้จัดการรถเมล์ ผู้จัดการอะไรก็ได้ อันนั้นมันหลวม นี้กระผมก็อยากให้อธิงค์เท่าที่รัฐบาลได้คำนึงถึงเรื่องนี้หรือเปล่า หรือเป็นวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้กว้าง ให้มอบใครก็ได้ ไม่ใช่ผู้จัดการของสหกรณ์ ถ้าเป็นผู้จัดการของสหกรณ์แล้ว จำเป็นหรือไม่ที่ควรจะมีอีกบทบัญญัติหนึ่งอีกมาตราหนึ่ง ให้มารบว่าผู้จัดการนี้ทำอะไรได้บ้าง ควรจะเขียนไว้ เพราะในมาตรา ๒๕ ของพระราชบัญญัติสหกรณ์นั้นเองเขียนไว้เลย กระผมขอประทานอนุญาตอานณะครวญ ไม่ยาวมาตรา ๒๕ “ให้มีคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์จำกัดคณะหนึ่งประกอบด้วยกรรมการ ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการและเป็นผู้แทนสหกรณ์ จำกัดในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคน หรือผู้จัดการทำการแทนก็ได้” เพราะฉะนั้นไม่มีคำว่า “ผู้จัดการ” ถ้ามีคำว่า “ผู้จัดการ” มาในนี้ก็อาจจะขัดกัน นี้ละครับมาเติมขึ้นโดยลักษณะนี้ก็ไม่มีที่รับเลย กระผมก็อยากจะกราบเรียนไว้ดังนี้

อีกประการหนึ่งก็คือว่า ในมาตรา ๓๐ ซึ่งยกเลิกไปเพิ่มเติมมาโดยมาตรา ๖ ของพระราชบัญญัติปัจจุบัน ในข้อความนั้นก็บอกว่า “ให้จัดสรรเป็นเงินสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ และเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ร้อยละห้าของกำไรสุทธิ แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง” อันนี้กระผมอยากกราบเรียนถามรัฐบาลผ่านท่านประธานที่เคารพว่า การบัญญัติกฎหมายเช่นนี้จะใช้บังคับได้หรือไม่ เพราะว่าตัวกฎหมายฉบับนี้เป็นพระราชบัญญัติเขียนไว้แล้วจะให้จัดสรรเป็นเงินสำรอง

ไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ เขียนตัวเลขแน่นอน หรือเป็นค่าบำรุงสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยร้อยละห้าของกำไรสุทธิ เขียนไว้แน่นอน แต่เวลาเดียวกันกลับไปมีข้อความตอนท้ายว่า แต่ต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง คือหมายความว่าถ้ากฎกระทรวงกำหนดอัตราจะได้ออกมาแล้ว อัตราเหล่านี้อาจจะต้องเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นอันนี้เป็นที่น่าคิดว่ากฎหมายฉบับนี้จะใช้ได้หรือไม่ ในฐานะที่ท่านเป็นรัฐบาลท่านจะเห็นด้วยหรือไม่ที่จะให้ผ่านอันนี้ไป เพราะว่ากฎกระทรวงนั้นย่อมไม่ใหญ่กว่าตัวพระราชบัญญัติออกไปโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นอันนี้จะบอกว่า แต่ต้องไม่เกินอันตราที่กำหนดในกฎกระทรวง เหมือนกับบริวารว่ากฎกระทรวงนี้จะใหญ่กว่า ออกมาแล้วจะต้องเป็นไปตามนั้น อัตราในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อาจจะต้องเปลี่ยนแปลงนี้กระผมก็อยากกราบเรียนถามผ่านไปยังรัฐบาล

ประการสุดท้ายก็คือ คำว่ารัฐมนตรีรักษากรณี กระผมเห็นมีตั้ง ๒ แห่งในร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ คือขึ้นต้นมา มาตรา ๓ ที่ให้ใช้มาตรา ๕ ก็มีบอกให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษากรณีตามพระราชบัญญัตินี้ ตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในตอนท้าย มาตรา ๘ ก็มีอีก ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์รักษากรณีตามพระราชบัญญัตินี้ คล้าย ๆ เก่งกว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร ฯ ท่านจะไม่มารักษากรณีหรืออย่างไร ถึงได้เน้นไว้ทั้งหัวทั้งท้ายเลย ย้ำแล้วย้ำอีก หรืออาจจะเป็นเพราะว่า คำว่า “พระราชบัญญัติ” มันมีนี่อย่างไร คือนี่ของอันนี้ อันนี้ก็กำลังผ่าน . . .

ประธานวุฒิสภา : ผมว่ารายละเอียดนี้ ถ้าเนื้อว่ารับหลักการแล้วไปพูดกันในชั้นกรรมาธิการจะดีกว่ากระมังครับ

นายธรรมนุญ ลัดพลี : อันนี้คืออย่างนี้ครับที่กระผมต้องกราบเรียน เพราะว่าการมาธิการนั้นก็อาจจะช่วยได้หรือไม่ได้ยังไม่แน่ เพราะเป็นเรื่องของรัฐบาลเหมือนกันที่ท่านดูแลกฎหมายนี้ เพราะกฎหมายนี้รัฐบาลท่านผ่านเข้ามาเหมือนกัน กระผมก็เลยอยากกราบเรียนในฐานะที่ท่านรัฐมนตรีท่านอยู่ ออกจะขอให้ช่วยชี้แจงก่อนแล้วเวลาแปรญัตติกรรมาธิการจะได้เข้า จะได้ฟังความเห็นของรัฐบาลไปด้วยในตัวครับ ขอบพระคุณครับ

LIRT

ประธานวุฒิสภา : ท่านรัฐมนตรีมีชัยชี้แจงสั้น ๆ หน่อยนะครับ เพราะประเด็นจะมีการประชุมร่วมของรัฐสภาครับ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) : ครับ ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องดี ข้อสงสัยของท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้องดี ๔ ประการนั้น กระผมขอเรียนชี้แจงสั้น ๆ ดังนี้ครับ

ประการแรก ที่ท่านสงสัยในเรื่องกลุ่มเกษตรกรว่าจะแก้ไขให้สอดคล้องกันหรือไม่นั้น กระผมขอเรียนว่า การแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับนี้เป็นเรื่องใหญ่ ๆ ๒ เรื่องเท่านั้นเอง คือเรื่องเงินปันผล กับเรื่องการจัดคนทำการแทนคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ซึ่งไม่เหมือนกับกรณีของกลุ่มเกษตรกรที่ไม่มีเงินปันผลนะครับ

ประการที่ ๒ กรณีผู้จัดการคือใครนั้น ตามกฎหมายสหกรณ์ปัจจุบันได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา ๑๔ (๑๐) อยู่แล้ว ว่าเป็นไปตามข้อบังคับของสหกรณ์นั้น ๆ ว่าจะให้มีอำนาจหน้าที่อย่างไร ในการที่เขากำหนดเพิ่มขึ้นมาไว้ในมาตรา ๒๔ ก็เพื่อให้คณะกรรมการสามารถที่จะมอบหมายให้ผู้จัดการเป็นผู้ทำการแทนสหกรณ์นั้นได้ แทนที่จะมอบให้ได้แต่เฉพาะกรรมการ

ข้อสงสัยประการที่ ๓ ในเรื่องกฎกระทรวงที่ใหญ่กว่านั้น ความจริงการที่จะกำหนดว่าจะแบ่งเงินปันผลกันได้ทำไรนั้นเป็นเรื่องของสหกรณ์นั้น ๆ เอง แต่เกรงว่าสหกรณ์จะไปกำหนดเงินปันผลไว้สูง จึงต้องกำหนดเอาไว้ว่า ในการกำหนดนั้นจะต้องไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งเรื่องนี้ทำได้ดีครับ แล้วก็ทำกันมาเป็นประจำอยู่เสมอ

ประการสุดท้าย ในเรื่องรัฐมนตรีรักษาการนั้น ท่านเข้าใจจะถูกแล้วละครับ คือมาตรา ๕ นั้นเป็นรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๑๑ ส่วนมาตรา ๘ นั้นเป็นรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. . . . ซึ่งเข้าใจว่าคงจะเป็น (ฉบับที่ ๒) แล้วก็ พ.ศ. ๒๕๒๓ กับโดยที่เผชิญมีบทเฉพาะกาลคือมาตรา ๗ ที่จะต้องปฏิบัติอยู่ จึงต้องกำหนดให้มีรัฐมนตรีรักษาการเพิ่มขึ้นมาอีกแห่งหนึ่งขอพระองค์ครับ

ประธานวุฒิสภา : มีปัญหาอะไรอีกไหมครับ เจริญครับ

นายโกวิท บุญยเกียรติ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม โกวิท บุญยเกียรติ กระผมมีข้อสงสัยบางประการเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติสหกรณ์ฉบับนี้ที่เรากำลังพิจารณาอยู่ นี้ จึงใคร่ขอประธานอนุญาตนุญญาติเรียนถามท่านประธานผ่านไปยังรัฐบาล ข้อสงสัยของกระผม มีดังนี้ครับ จากเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้เห็นว่าเหตุที่จำเป็นในการที่จะผ่านร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ก็คือควรให้สมาชิกมีโอกาสในการฝากเงิน ประเภทออมทรัพย์กับสหกรณ์กึ่งวางซ้อน ซึ่งกระผมอ่านดูร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้แล้วยังมองไม่เห็นความสอดคล้องระหว่างร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้กับเหตุผลที่ประกอบการพิจารณาว่าจำเป็นเลยครับ เพราะว่าตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ตามที่รัฐบาลได้ชี้แจง สาระสำคัญก็คือว่าการตั้งคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งก็คือ มาตรา ๖ แก่ไขมาตรา ๓๑ เป็นเรื่องการจัดสรรเงินกำไรของสหกรณ์ เพราะฉะนั้น กระผมยังสงสัยอยู่ว่า เหตุผลที่อ้างขึ้นมาว่าเป็นการจำเป็นที่จะต้องมีการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้แก้ไขกฎหมายเดิมนั้น มีความสอดคล้องอย่างไรครับ ขอขอบพระคุณ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) : ท่านประธานที่เคารพ ท่านสมาชิกผู้เกี่ยวข้อง คือเรื่องที่เกิดขึ้นเนื่องจากการพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรคือในชั้นเสนอร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ของผู้เสนอ ซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้หนึ่งได้เสนอในหลักการขอแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ และมาตรา ๓๓ ด้วย แต่ในการพิจารณาของคณะกรรมการได้ไปตัดบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ และมาตรา ๓๓ ออก สำหรับมาตรา ๔ นั้นไม่มีปัญหา เพราะเป็นเรื่องบทนิยาม ส่วนมาตรา ๓๓ นั้นเป็นเรื่องกรณีที่จะเปิดโอกาสให้สหกรณ์นำเงินของสหกรณ์ ไปฝากไว้กับสถาบันใดได้บ้าง โดยในชั้นต้นนั้นผู้เสนอได้เสนอขอยกออกไปให้ฝากได้ในสถาบันการเงินต่างๆ ไป ซึ่งทางคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามันเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับสหกรณ์ จึงได้ตัดร่างนั้นออก เมื่อตัดมาตรา ๓๓ นั้นออกไปแล้ว การที่จะนำเงินของสหกรณ์ ไปฝากได้ก็ ได้บ้าง ก็จะเป็นไปตามมาตรา ๓๓ บ้างครับ คือ

LIART

เฉพาะธนาคารซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่สหกรณ์ หรือฝากในธนาคารที่นายทะเบียนสหกรณ์ ให้ความเห็นชอบเท่านั้น จะไปฝากกับสถาบันการเงินทั่วไปไม่ได้ อันนี้ก็เป็นข้อขัดแย้งกันอย่างหนึ่งระหว่างเหตุผลกับควมปฏิบัติข้างใน ซึ่งเป็นผลจากการพิจารณาของสภาผู้แทน ฯ กระผมก็อยากจะใคร่ขอความกรุณาฝากท่านกรรมาธิการที่จะได้มีการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ด้วยว่า ขอความกรุณาช่วยแก้ไขเหตุผลให้สอดคล้องกันด้วย ขอบพระคุณครับ

ประธานวุฒิสภา : มีท่านผู้ใดมีความเห็นอะไรอีกไหมครับ

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นอีก)

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มี ผมจะขอมติจากที่ประชุมว่า เห็นสมควรรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้หรือไม่ ท่านผู้ใดเห็นสมควรรับหลักการ โปรดยกมือขึ้น

(มีสมาชิกยกมือ ๑๓๒ คน)

ประธานวุฒิสภา : ท่านผู้ใดไม่เห็นด้วย โปรดยกมือขึ้น

(ไม่มีสมาชิกยกมือ)

ประธานวุฒิสภา : ไม่มีนะครับ เป็นอันว่าที่ประชุมนี้ลงมติเป็นเอกฉันท์ รับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ รัฐบาลต้องการให้ส่งกรรมาธิการชุดไหนครับ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) : กรรมาธิการสามัญชุดการเกษตร ฯ ครับ

ประธานวุฒิสภา : ชุดการเกษตร ฯ นะครับ แปรญัตติครับ

นายมีชัย ฤชุพันธุ์ (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) : แปรญัตติตามข้อบังคับ

ประธานวุฒิสภา : รัฐบาลขอเสนอกรรมาธิการสามัญชุดการเกษตรและสหกรณ์ แปรญัตติตามข้อบังคับ มีท่านผู้ใดขัดข้องบ้างครับ

(ไม่มีสมาชิกขัดข้อง)

LIART

ประธานวุฒิสภา : ถ้าไม่มีท่านผู้ใดขัดข้องก็ให้เป็นไปตามที่รัฐบาลเสนอ
เนื่องจากวันนี้เวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา จะมีการประชุมร่วมของรัฐสภาซึ่งมีเรื่องสำคัญอยู่
หลายเรื่อง เพราะฉะนั้นสำหรับเฉพาะวุฒิสภาเรื่องที่ค้างอยู่ขอเลื่อนไปในโอกาสหน้า วัน
นี้ขอปิดประชุมแค่นี้ครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๐.๓๐ นาฬิกา

ผู้จัดรายงานการประชุม

อัมพา กันทิโกวิทย์

สัมพันธ์ คงเลิศ

ชดอรรถกษณ์ ชวรมงคล

สติมา คู่ยมงคล

ประไพศรี แดงอินทวัฒน์

กรรณา พิมพ์สุวรรณ

เปรมจิต บุญหล่อ

กฤษณา มิ่งสุวรรณ

พัชรี ไชคำพา

วัฒน์ เหมือนรัตน์

รุจิรา เมธิดแดง

สมบัติ จันทร์ไพจิตร

สุดคะเนิง ดิษยาธิคม

Legislative Institutional Repository of Thailand

คณะกรรมการการตรวจรายงานการประชุม

พลเรือตรี ดำรงค์ เศษะนันท์
พันเอก กมล เรืองวุฒิ
พลโท ประดับ ศรีสุข
พลเอก เกียรติศิลป์ กัลยานกุล
พลโท แสง จามรจันทร์
พลเรือตรี สำอาง กรวิโสภณ
พลโท เริงฤทธิ์ รุมาคม
พลเอก ประสาร อมาตยกุล

ตรวจแล้ว วันที่ ๑๑ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๓

สภารับรองในคราวประชุม

ครั้งที่ ๑/๒๕๒๓ (สมัยวิสามัญ)

วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๒๓

हरिन हगसुल

ประธานวุฒิสภา

LIRT

Legislative Institutional Repository of Thailand